

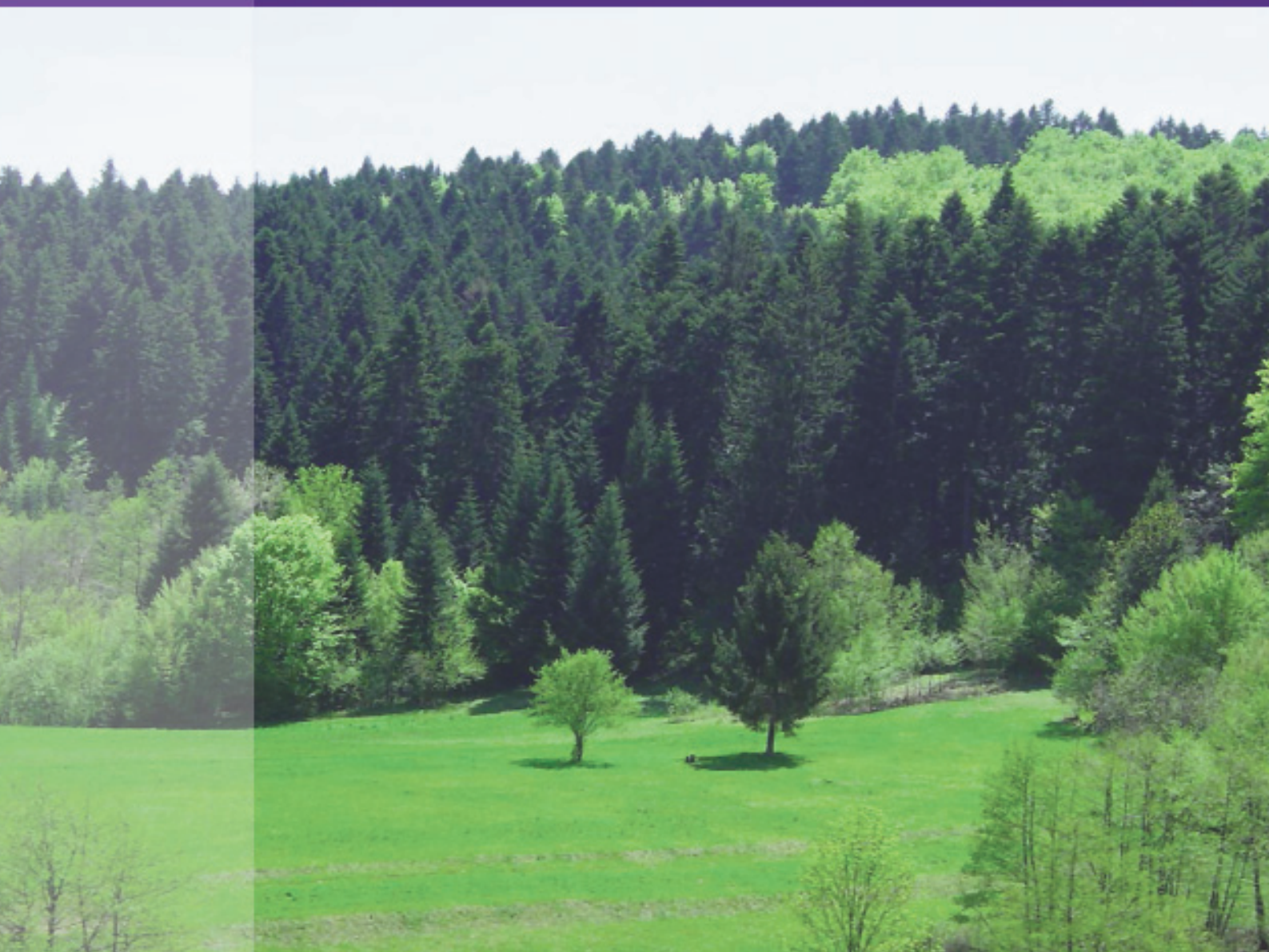

PRIVREDNA / GOSPODARSKA
KOMORA FEDERACIJE
BOSNE I HERCEGOVINE

Broj 103 - 104 * Godina XII * april/travanj - maj/svibanj 2011.

GLASNIK

ISSN 1840-0310

Premijer FBiH posjetio P/GKFBiH

Održana godišnja Skupština Privredne/Gospodarske komore FBiH

U žiži stabilizacija ambijenta privređivanja

ISSN 1840-0310

1840-0310

U žiži stabilizacija ambijenta privređivanja

Godišnja Skupština P/GKFBiH održana je 13. 4. 2011. godine u Sarajevu. Pored zastupnika, radu ove skupštine prisustvovali su i predstavnici ministarstava u Vladi FBiH, te dopremijer i federalni ministar poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva Jerko Ivanković Lijanović

Na sjednici su razmatrani i usvojeni Izvještaji o radu Komore u poslovnoj 2010. godini, godišnji Program rada i Finansijski plan za 2011. godinu.

Rasprava se fokusirala na aktuelno stanje u privredi i društvu i posljedicama koje bi zbog negativnih trendova mogle ozbiljno ugroziti temelje sistema.

Ministar Ivanković Lijanović je istaknuo da privredne komore, odnosno poslodavci, Sindikat i Vlada "moraju timski izvući građane iz ovoga blata u koje su upali zadnjih 20 godina". Obraćajući se privrednicima - zastupnicima Skupštine, istaknuo je da nova Vlada, posebno Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva očekuje dobru saradnju s Privrednom komorom FBiH i da zajednički cilj treba da bude unapređenje ambijenta u kojem će doma-

ći poduzetnici biti uspješniji nego što je to . bio slučaj do sada, što će pomoći da se zaposle i oni koji željno očekuju posao.

- Mi u Ministarstvu ćemo djelovati u nekoliko pravaca. Jedan je tamo gdje imamo ovlasti, a to je da kod poticaja napravimo reformu i da zloupotrebe koje su dosad bile u puno slučajeva zaustavimo i pokušamo osigurati značajnija sredstva za poljoprivredu. Drugo djelovanje je tamo gdje nemamo direktne ovlasti, a to je država. Tu mislim da kroz zaštitu domaće proizvodnje stvorimo pretpostavke da se ono što se proizvodi u BiH može tu i prodati, posebno kad je sezona, kad prispijevaju naši poljoprivredni proizvodi i da u tom periodu uvedemo ili dodatne carine ili čak idemo do zabrane uvoza - rekao je ministar Lijanović.

Jedinstven je stav da hitno treba mijenjati zakone koji predstavljaju prepreku (poput onog koji omogućava da se preuzeta roba može platiti tek nakon 90 ili 120 dana), ali i donositi nove (npr. o oporezivanju toplog obroka i naknade za prevoz). Raspravljalo se i o donošenju Zakona o komorama, za što, prema riječima dopremijera, nema prepreka.

Predsjednik P/GKFBiH Jago Lasić ukazao je na porast javnog, a pad proizvodnog sektora od 2008. do 2010. godine i prezentirao statističke podatke koji u tom razdoblju ukazuju na pad zaposlenosti, plaća i drugih pokazatelja na tržištu rada.

- FBiH, odnosno BiH, moraju širiti tržište gdje plasiraju svoje proizvode, jer se trenutno najviše trguje sa susjednim zemljama. Posebno

moramo imati u vidu da u agroindustrijskom sektoru na svaku konvertibilnu marku izvoza imamo šest KM uvoza - rekao je Lasić.

Avdo Rapa, potpredsjednik P/GKFBiH, istaknuo je da je temelj rada ovoj komori uvijek program rada Vlade i ono što usvoji Parlament.

- Mi po sektorima privrede programiramo aktivnosti onako kako je to i Vlada programirala i na neki način preko strukovnih organizacija raspravljamo o zakonima i podzakonskim aktima. Sada na državnom nivou ide set zakona iz poljoprivrede, a u ovoj godini ćemo imati i aktivnosti usmjerene u pravcu smanjenja doprinosa i raspravljat ćemo o značajnim zakonima, kakav je zakon o šumama - kazao je Rapa.

Amela KEČO, dipl. pravnik

GLASNIK

Privredna / Gospodarska komora
Federacije Bosne i Hercegovine
List izlazi mjesečno
Godina XII
Broj 103 - 104
April/travanj - maj/svibanj 2011.

GLASNIK uređuje
Redakcijski kolegij:
Željana Bevanda,
glavni urednik,
Amela Kečo,
odgovorni urednik,
članovi:
Mira Idrizović,
Šemsa Alimanović,

Ljubo Dadić
i Meliha Velić,
sekretar Redakcije.

Adresa:

Privredna / Gospodarska
komora FBiH
- za Glasnik -
71000 Sarajevo
Branislava Đurđeva 10/IV
Kontakt osoba: Meliha Velić
Telefon: 033/566-300
E-mail: m.velic@kfbih.com

Telefoni:

033/566-222 (centrala)
033/217-782
Faks: 033/217-783
www.kfbih.com

Izdavač:

"Privredna štampa" d.o.o.
Sarajevo

Općinski sud Sarajevo
UF/1-2219/05,
RB 1-3018

Identifikacioni broj
4200088140005

Identifikacioni broj PDV
200088140005

DTP: "Privredna štampa"

Štampa: Suton d.o.o., Varaždinska 2
Široki Brijeg
Besplatan primjerak

Dati komorama značaj koji zaslužuju

Tokom posjete Nermina Nikšića, premijera Vlade Federacije Bosne i Hercegovine, Privrednoj/Gospodarskoj komori Federacije BiH, Jago Lasić, predsjednik, i Avdo Rapa, potpredsjednik, upoznali su gosta sa planovima i problemima. Dio tog interesantnog i značajnog susreta prenosimo svim čitaocima Glasnika razgovorom sa Jagom Lasićem

- Posjetio nas je premijer Nermin Nikšić u pratnji Ramiza Mehakovića, šefa kabineta, a razgovaralo se o trenutnom stanju u gospodarstvu u BiH sa posebnim osvrtom na FBiH. Obratili smo pažnju na one probleme koji su ključni i koji se negativno impliciraju na gospodarstvo u FBiH. Upoznali smo ga šta mi kao Komora predlažemo u cilju pojačavanja konkurentnosti domaće proizvodnje, i našim viđenjem rješenja za poboljšanje rada gospodarstva u FBiH i BiH. Planiramo posebno sa Ministarstvom financija BiH razmotriti naše prijedloge i mjere kojima bi se potakla primjena fis-kalne politike.

Naime, društvo BiH se raslojava i sve veća opterećenja su na ljudima sa manjim primanjima. Prava i pravična poreska politika funkcionise drugačije, više javne potrošnje i teret financiranja javne potrošnje treba prevaliti na bogatiji sloj društva i zato smo predložili premijeru da razmotri mogućnost uvođenja više i niže stope PDV-a, a ne kao do sada jedinstvene od 17%. Predložili smo da jedna stopa bude 7%, jer, prema evropskim standardima, najmanja mora biti 5%, a najveća 25%, a druga viša stopa 21%.

Manjom stopom PDV-a da budu opterećene osnovne živčne namirnice, bebi hrana, ortopedska pomagala i pomagala za vid i oči, lijekovi po nomenklaturi zavoda za zdravstvo, zatim sjemenski i sadni materijal, zaštitna sredstva i đubriva.

U BiH 61% stanovništva je iz ruralnih područja i tu je poljoprivredna proizvodnja služila kao socijalna podrška stanovništvu i nema strategijski značaj. Smanjenjem stope povećali bismo konkurentnost proizvodnje. Ujedno, u tom slučaju bismo ostvarili po tom osnovu više sredstava za javnu potrošnju, a onda bismo je mogli rasteretiti na nekim drugim pozicijama fiskalnih opterećenja, jer bogatiji sloj stanovništva kupuje, uglavnom, više proizvoda za trajnu potrošnju.

Kada je uvođen PDV zar nije bio sličan prijedlog!

- Predlagali smo i skupa sa Ekonomskim institutom bili izradili analizu neophodnosti uvođenja PDV-a, poreza na dohodak i poreza na dobit, ali smo tada naišli na velika neslaganja, čak je bilo i političkih implikacija. Tada smo tražili da se ubiranje indirektnih poreza vrši na entitetskoj razini, a da se država plaća kotizacijom.

Mislim da je i sada to realno, ali kako je to u ovoj situaciji izvodivo? Upoznali smo premijera i sa podacima o zaposlenošću i nezaposlenošću u FBiH, staros-

nom i kvalifikacionom strukturom ljudi koji su na zavodima za zapošljavanje sa osvrtom na sistem srednjeg usmjerenog obrazovanja za koje bi trebalo oslušnuti potrebe gospodarstva, a danas nije kompatibilno sa gospodarskim potrebama. Danas u FBiH većinu nezaposlenih čine srednje izobrazbe trgovci, komercijalisti itd. Mislim da bi u tim školama trebalo na određeni period smanjiti kvote upisivanja, s obzirom na to koliko ih je na zavodima za zapošljavanje, a više se okrenuti proizvodnim zanimanjima. Istovremeno, nema armirača, krovopokriivača, tesara... Prosjek starosti tesara je 58 godina i neophodno je podmladiti tu strukturu. Manje-više je takvo stanje u svim proizvodnim zanimanjima. Nema rudarskih ili građevinskih tehničara. Kombinat u Mostaru je iskazao potrebe za 150 livaca u sljedeće tri godine, a nijednog nema upisanog u taj smjer u srednjim školama. Spremni su tu djecu odškoloovati, dati im praksu, jer ovako kada ih uzmu sa biroa treba ih dvije godine učiti kako da se samo ne opeku. Cijelo to vrijeme se plaća zavodima za njih. Naprimjer, raspiše se natječaj za klesara kojih ima na evidencijama, a ne javi se niti jedan. Zar to nije znak da svi rade na crno. Prema našim procjenama, zapravo, prema zvaničnim podacima zavoda za zapošljavanje na svim nivoima ima oko 215.000 nezaposlenih na evidenciji koji koriste zdravstveno preko zavoda za zapošljavanje. Garantirano da njih 150.000 radi na crno. Kakva je to pravičnost? Ako korektno firma kroz doprinose jednom plaća zdravstveno osiguranje, a drugi put plaća doprinos za zapošljavanje iz kojeg se, opet, plaća zdravstveno onima koji ne izmiruju svoje obveze i nisu uopće prijavljeni. Dva puta se plaća za one koji ne plaćaju ništa i tako se pravi raslojavanje na poštene koji plaćaju duplo za sebe i onog drugog i nepoštene koji ne plaćaju ništa, ali koriste benefite. Tu trebaju zavodi za zapošljavanje, komore, Vlada, posebno sektor koji se bavi socijalom uraditi da se jednom raščisti ko i pod kojim uslovima može uživati benefite, da li je to za subvenciju zdravstvenog osiguranja ili nekih proračunskih troškova, recimo (kod boraca), to su konkretna sredstva koja gospodarstvo izdvaja za zapošljavanje, a koriste se u posve različite svrhe.

Šta je sa strategijama razvoja?

- Nekada su se pravile ali nisu provodile kao i danas. Trebalo bi obuhvatiti projekciju razvoja vezano za školstvo, uskladiti potrebe gospodarstva sa škol-

Premijer FBiH posjetio P/GKFBiH

Premijer Federacije BiH Nermin Nikšić posjetio je Privrednu/Gospodarsku komoru FBiH, gdje je s čelnim ljudima ove asocijacije, predsjednikom Jagom Lasićem i potpredsjednikom Avdom Rapom, razgovarao o unapređenju ukupnih ekonomskih prilika u FBiH. Pri tom je iskazao spremnost za intenzivnu saradnju sa ovom asocijacijom s ciljem rješavanja problema koji otežavaju ili onemogućavaju bolje poslovanje privrede FBiH.

- Namjera nam je da napravimo suštinske promjene u oblasti privrede, a to podrazumijeva poboljšanje poslovne klime i uslova za investiranje, kao i razvoj i zaštitu domaće proizvodnje. Te promjene za-

htijevaju spektar aktivnosti od izmjene postojeće regulative do promjene dosadašnje poslovne politike i prakse - kazao je federalni premijer.

Kako je ocijenio, P/GKFBiH je važna asocijacija koja prepoznaje i ukazuje na svakodnevne probleme s kojima se suočavaju poslovni ljudi.

Čelni ljudi Komore naveli su značajan broj aktivnosti koje je potrebno poduzeti u cilju poboljšanja ukupnih ekonomskih prilika i izmjena postojeće zakonske regulative u oblasti poslovanja. Istakli su i da privrednici često navode i problem neprilagođenosti školskog sistema njihovim potrebama.

Federalni premijer je, na kraju ovog susreta, naglasio kako će Vlada FBiH, za sve ideje i sugestije, kao i probleme na koje ukažu privrednici, pokazati razumijevanje i spremnost da o tome otvoreno razgovara.

Izvor: Ured za odnose sa javnošću FBiH

stvom, i razvojem planiranim u gospodarstvu. Aktivno radno tijelo FBiH je negdje oko 850.000. Ali, kada bi se obuhvatio i dio crne ekonomije, mogao bi se servisirati i vanjski dug i potrebe javne potrošnje.

Kako je reagovao premijer?

- Premijer je dobronamjerno prihvatio naše prijedloge i sugestije, te izrazio spremnost da sa komorom aktivno suraduje u traženju rješenja za poboljšanje gospodarskog ambijenta.

Komora je prirodan partner vlasti, zar ne?

Komora je gospodarska asocijacija i skupa sa institucijama vlasti i uprave treba raditi na poboljšanju konkurentnosti gospodarstva i otklanjanju onih barijera koje smetaju normalnom poslovanju.

- Smatramo da komorski sustav u BiH treba poboljšati, otkloniti nedostatke u sadašnjem funkcioniranju i naći način da svaki dio komorskog sistema funkcionira u zakonski predviđenom okviru. Ujedno da se poboljša koordinacija između Vanjskotrgovinske komore BiH, komora entiteta i Brčko Distrikta kako se ne bi preklapali poslovi, a time i davala različita rješenja. Zna se čije je područje vanjska trgovina, a zna se i šta je posao entitetskih komora i nižih komorskih razina.

Mislimo da bi Vanjskotrgovinska komora BiH trebala uskladiti svoj rad na polju izvoza i sa entitetskim komorama koordinirati rad na polju izvršenja vanjskotrgovinskih obveza. Tu veliki posao ima i država dok manji dio otpada na entitete.

Smatramo da su opterećenja gospodarstva za potrebe komorskog sustava u BiH neravnomjerno raspoređena i da veliki dio financiranja VTKBiH snosi gospodarstvo Federacije BiH.

Premijeru ćemo uputiti naš prijedlog organizacije i financiranja zajedničkih komorskih poslova na razini države i entiteta.

To pretpostavlja reorganizaciju komorskog sistema?!

- RS ima pet regionalnih komora i drugačije su uređeni od nas. Više su centralizovani, a model im je francuski sistem i oko 70% financija se dirigira iz jednog centra, a u Federaciji BiH je decentralizirani sustav. Smatramo da treba i u FBiH uvesti europski sistem organiziranja komora, jer mi želimo u europske integracije, a ne u integracije sa zemljama Sjeverne Afrike i Amerike.

Skrenuli smo pažnju premijeru da je Zakon o komorama u FBiH prošao Udruženje poslodavaca, Socijalno-ekonomsko vijeće i dva puta bio na čitanju

u Vladi FBiH i nijedanput nije došao na Parlament. Ne znam zašto? Cilj je da P/GKFBiH dobije javno-pravni status kakav imaju u zemljama sa kojima BiH misli ići u integraciju. Ako jedna Švicarska, Njemačka, Italija, Španija, Portugal, Austrija itd, da ne govorim Francuska u kojoj je osnovana prva komora, ako sve one imaju obavezno članstvo i VTKBiH i komora RS-a, kao i sve CEFTA članice samo mi nismo u situaciji i ne smijemo širiti aktivnosti, iako imamo potencijale, jer ćemo pasti u financijski prolem, a javna smo služba i ne možemo biti u gubitku. Bez lažne skromnosti imamo bolju infrastrukturu od mnogih i velike mogućnosti, a sveli smo se samo na servisiranje.

Vrijeme je da se odnosi u komorskom sistemu raščiste, zakoni promijene, a u vanjskoj trgovini da se usklade sa stanjem u BiH. Bojim se da ovakav način rada vodi ka entitetskim formiranjima vanjskotrgovinskih komora sve u cilju poticanja iznalaženja rješenja za komorski sustav u BiH. U konačnici, gospodarstvo trpi i ono je na gubitku.

S. B.

Od 1. maja u primjeni

Uredba o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je 1. juna 2010. donijela Uredbu o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije, a 7. marta 2011. godine Uredbu o izmjenama i dopunama navedene Uredbe kojom je utvrđen početak primjene od 1. maja 2011. godine

Na osnovu ove Uredbe, elektroprivrede u FBiH su obavezne da od 1. maja 2011. godine na računu koji se dostavlja kupcu kao posebnu stavku naznače iznos naknade za podsticanje korištenja obnovljivih izvora koji plaćaju svi kupci prema obračunatoj potrošnji u kWh.

Cilj Uredbe jeste poticaj veće proizvodnje i potrošnje električne energije iz obnovljivih izvora, a to je energija proizvedena u elektranama koje koriste isključivo obnovljive izvore energije. Obnovljivi izvori energije znače izvore energije koji stalno postoje u prirodi i koji se obnavljaju u cijelosti ili djelimično, posebno energija vodotokova, vjetra, biomase, bioplina, plina sa odlagališta, poljoprivrednog plina, kanalizacijskog plina, geotermalna i neakumulisana solarna energija.

Proizvodnja ove energije podstiče se obavezom otkupa od elektroprivreda po garantovanim cijenama koje su znatno više u odnosu na cijene koštanja iz postojećih elektrana.

Ove garantovane cijene otkupa su različite i ovise o veličini i vrsti izvora, a kreću se: za solarne elektrane od 36,78 do 91,95 F/kWh; elektranu na biomasu: od 16,18 do 18,02 F/kWh; geotermalne elektrane od 17,78 do 19,00 F/kWh; male hidroelektrane od 12,38 do 14,34 F/kWh, a vjetroelektrane 15,33 F/kWh.

Radi usporedbe, dosadašnja otkupna cijena za male hidroelektrane iznosila je 9,16 F/kWh.

Radi obezbjeđenja sredstava za plaćanje električne energije proizvođačima iz obnovljivih izvora po navedenim garantiranim cijenama Uredbom je utvrđena naknada za podsticanje korištenja obnovljivih izvora koju plaćaju svi kupci električne energije u Federaciji BiH.

Pored ove namjene, prikupljena sredstva na ime naknade koristiće se i za finansiranje rada operatora za obnovljive izvore koji treba da bude formiran u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Uredbe.

Jedinični iznosi ovih naknada utvrđeni su Uredbom diferencirano za kategorije potrošnje i iznose:

- 0,1 F/kWh za kategoriju kupaca na naponskom nivou 0,4 kV,
- 0,08 F/kWh za kategoriju kupaca na naponskom nivou 10 kV,
- 0,07 F/kWh za kategoriju kupaca na naponskom nivou 35 kV,
- 0,05 F/kWh za kategoriju kupaca na naponskom nivou 110 kV.

Za ilustraciju, naknada za kupca iz kategorije domaćinstva koji potroši 300 kWh mjesečno iznosiće 0,3 KM. Na osnovu Uredbe, obaveza snabdjevača (elektroprivrede u FBiH) je da od 1. maja 2011. godine, na računu koji dostavlja kupcu, kao posebnu stavku naznači iznos ukupne naknade za podsticanje koji predstavlja proizvod jedinične naknade i ukupno obračunate potrošnje u kWh, saopćeno je iz JP Elektroprivreda BiH.

Lejla SADIKOVIĆ
l.sadikovic@kfbih.com

Pomaci u šumarstvu i drvnoj industriji uprkos teškom stanju

Na sastanku Grupacije šumarstva i drvne industrije Privredne /Gospodarske komore Federacije Bosne i Hercegovine, koji je održan sredinom aprila u Sarajevu, rečeno je da je stanje u šumarstvu i drvnoj industriji teško, između ostalog, zbog nepostojanja zakona o šumama, izostanka pomoći države za pripremu proizvodnje za izvoz finalnih proizvoda od drveta, skupe električne energije i drugih energenata, kao i velikih finansijskih opterećenja

Unatoč tome, u prethodnoj i prva dva mjeseca ove godine ostvareni su pozitivni pomaci u proizvodnji, a i u izvozu. Istaknuto je da se nepostojanje zakonske regulative u oblasti šumarstva negativno reflektuje na cijeli sektor.

Donošenjem i usvajanjem novog zakona o šumama odredit će se novi koncept i reforme u šumarstvu. Osim zakonske regulative neophodno je do kraja provesti i proces certificiranja. FSC CoC u Evropi bit će obavezan 2012. godine. U Federaciji BiH certifikat ima 12 poduzeća, a u RS 40.

FSC certifikat imaju Šume Unsko-sanskog kantona, a ubrzo će dobiti i Šume Tuzlanskog kantona i Hercegbosanske šume Kupres. Certificiranjem šumarstava stvorit će se povoljni preduvjeti za certificiranje drvoprerađivača, koji dobro kasne za okruženjem.

Raspravljano je i o snabdijevanju sirovinom drvo-prerađivača, kao i viškom sortimenata u šumarstvu. Posljednji rezultati poslovanja u šumarstvu ukazuju na to da gubici već iznose desetine miliona KM, da su sredstva za poticaj šumarstvu usmjerena u druge svrhe i u pitanju će biti snabdijevanje sirovinom drvoprerađivača.

Crnog i bijelog bora na lageru ima 17.000 m³ (Sarajevo šume, SBK, Ze-do). Predloženo je da P/GKFBiH ponudi okruženju i ove količine, kao i da u suradnji sa Drvnim klasterom i Šumaprojektom ponudi projekte za koje će se tražiti izvor finansiranja za preradu crnog i bijelog bora.

Među osnovnim pravcima djelovanja Grupacije za ovu godinu su aktivnosti na obaveznom donošenju zakona o šumama, kao i uvođenju certificiranja u šumarstvu i drvnoj industriji. Također, planom rada predviđeno je poticanje ekološki prihvatljivog gospodarenja i iskorištavanja obnovljivih prirodnih izvora sirovine.

Grupacija će, kao je zaključeno, pokrenuti inicijativu da P/GKFBiH zajedno sa ostalim asocijacijama i Udruženjem poslodavaca organizira radni sastanak sa predstavnicima federalne Uprave za inspekcije, jer ima mnogo toga da se riješi u pristupu i odnosima inspekcije sa poslodavcima.

Šemsa ALIMANOVIĆ

Prvi na Balkanu

Pušten u rad Benchmarking sistem za mala i srednja preduzeća

U Sarajevu je 12. 5. 2011. prezentiran i zvanično pušten u rad prvi međunarodni Benchmarking sistem za mala i srednja preduzeća na Balkanu

Realiziran je u sklopu projekta Benchmarking sistem za mala i srednja preduzeća u BiH i predstavlja jedinstven i efektivan način poređenja poslovnih performansi kompanija sa domaćim i stranim konkurentima.

Projekt implementira Udruženje poslovnih savjetnika u BiH – LESPnet, u suradnji sa norveškim Ministarstvom vanjskih poslova, a partner u projektu je najveći naučni institut u Evropi Fraunhofer iz Berlina, koji je razvio metodologiju izrade Benchmarking indeksa za MSP i implementirao ga u 20 zemalja Evrope i svijeta.

Predsjednik Udruženja poslovnih savjetnika u BiH i generalni menadžer firme StrikConsulting d.o.o. Fuad Strik kazao je da ovaj sistem omogućava mnogo

bolje razumijevanje snaga i slabosti kompanija poređenjem poslovnih performansi kompanije sa performansama konkurencije.

- Baza podataka od 100.000 kompanija garantira da ćemo imati jasnu sliku pozicije naših kompanija u odnosu na njihovu direktnu konkurenciju u svijetu - kazao je Strik, dodajući da će ovaj sistem omogućiti i kreiranje sveobuhvatnog godišnjeg izvještaja o konkurentnosti bosanskohercegovačkih malih i srednjih preduzeća.

Implementacijom tog sistema u BiH, kako je kazao Holger Kohl sa Instituta Fraunhofer, domaća mala i srednja preduzeća imat će šansu da svoju konkurentnost upoređuju ne samo sa konkurentima na domaćem nego i inozemnom tržištu.

Licence za korištenje Benchmarking sistema za MSP u BiH domaćim konsultantima je uručio ambasador Kraljevine Norveške Jan Braathu.

Razlog zbog kojeg podržavamo ovaj projekt jeste rastuća konkurencija sa kojom se suočavaju biznisi u BiH i time želimo pomoći njihovu konkurentnu sposobnost na globalnom tržištu, kazao je Braathu.

Sarajevo-x.com

Obuka domaćih konsultanata o FSC CoC certifikaciji

USAID-SIDA FIRMA PROJECT, u suradnji sa EBRD BAS programom i Privrednom/Gospodarskom komorom Federacije BiH u Sarajevu, organizirala je dvodnevni seminar (9. i 10. 5. 2011.) o temi certifikacije po shemi FSC CoC (lanac nadzora).

Certifikacija je namijenjena firmama koje proizvode, prerađuju ili trguju drvnim ili nedravnim šumskim proizvodima, odnosno žele demonstrirati kupcima da koriste odgovorno proizvedene sirovine.

BiH je prihvatila FSC shemu kao onu koja najbolje odgovara strukturi vlasništva i veličini šumskih podružja. Unatoč određenom napretku, malo je drvoprađivačkih firmi u našoj zemlji koje posjeduju FSC CoC certifikat (do sada 54).

Cilj obuke je da se ojačaju konsultantska i upravljačka znanja i vještine u firmama, te funkcije planiranja, proizvodnje, upravljanja kvalitetom i marketingom, tako da drvoprađivačke firme u BiH učvrste svoju poziciju na zahtjevnim izvoznim tržištima. Također, učesnicima je prezentiran cjelokupan sistem FSC certifikacije i standarda uključujući i teme kao što su principi i kriteriji upotreba zaštitnog znaka, FSC sistem, standardi.

Ovu obuku pohađala su 22 polaznika.

Predstavnik - GFA Consulting Group iz Njemačke održao je predavanje i dodijelio certifikate polaznicima.

Š. A.

Biomasa iz drveta

Nezaobilazni izvor energije

Zaključak 3. energetske konferencije o drvnj biomasi, koja je održana 5. 5. 2001. u Slavonskom Brodu, u organizaciji Drvnog klastera Hrvatske i časopisa Drvo-namještaj iz Zagreba, je da biomasa iz drveta postaje nezaobilazan izvor energije

Na konferenciji su se predstavile najnovije tehnologije za preradu drvne i šumske biomase, izneseni pozitivni primjeri projekata proizvodnje sječke, iverja, briketi i peleta iz drvnog i šumskog ostataka, kao i projekti kogeneracije, odnosno proizvodnje električne i toplinske energije iz drva. Energija, naročito ona proizvedena iz obnovljivih izvora, ulazi u red glavnih privrednih tema u regiji, Evropskoj uniji, kao i na globalnom nivou.

Predstavljena su i iskustva upotrebe drvne biomase u EU i zemljama regije u segmentu daljinskog grijanja u sklopu mini toplana za potrebe škola, vrtića i drugih javnih objekata, te kroz veće kogeneracijske projekte koji omogućuju proizvodnju električne i toplinske energije.

Nažalost, unatoč stavu o upotrebi i korištenju obnovljivih izvora energije, na tržištu ima malo informacija o poticajima i programima EU, kao i međunarodnih finansijskih organizacija koje se mogu koristiti za pokretanje projekata sa biomasom u sklopu IPARD programa.

Najveće interesovanje stranih ulagača postoji upravo u ovom području.

Stoga su i teme konferencije prilagođene postojećem stanju tržišta biomase u zemljama JI Evrope i mo-

gućnosti kvalitetnog informiranja o svim raspoloživim programima.

Potezi koje treba podstaći kako bi se iskoristila drvena biomasa:

- povećati upotrebu energije iz drveta,
- nedostaju porezne olakšice za korištenje OIE, nema proizvodnih poticaja i neprimjereni su tarifni sistemi,
- koristiti šumski potencijal,
- daljinskim grijanjem postiže se veća učinkovitost općina i gradova u ruralnim područjima,
- potiče li država OIE (obnovljivi izvori energije),
- koriste li se sredstva za OIE,
- koriste li se domaće tehnologije u projektima OIE,
- grijanje na pelete je 30% jeftinije,
- pojednostaviti proceduru za dobijanje dozvole i izradu dokumentacije,
- većina zemalja ima lošu energetska strategiju,
- sve je više slučajeva manipulacije pravima za korištenje i pristup energetska drvu koje se danas većinom izvozi u EU.

Iz Bosne i Hercegovine predstavljen je projekat upotrebe biomase u Termoelektrani Kakanj blok 5. Ovo istraživanje uradio je tim sa Mašinskog fakulteta u Sarajevu. Rezultat je da je 7% drvne biomase u odnosu 93% fosilnog goriva omjer koji će koristiti i koji ispunjava zadane uvjete.

Na panel diskusiji predstavnici Natron-Hayata iz Maglaja rekli su da rade na tome da za svoj proizvodni ciklus pripremaju da električnu i toplinsku energiju dobiju iz biomase.

U radu konferencije učestvovali su predstavnici Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva, Privredne/Gospodarske komore FBiH i Šumarskog fakulteta iz Sarajeva.

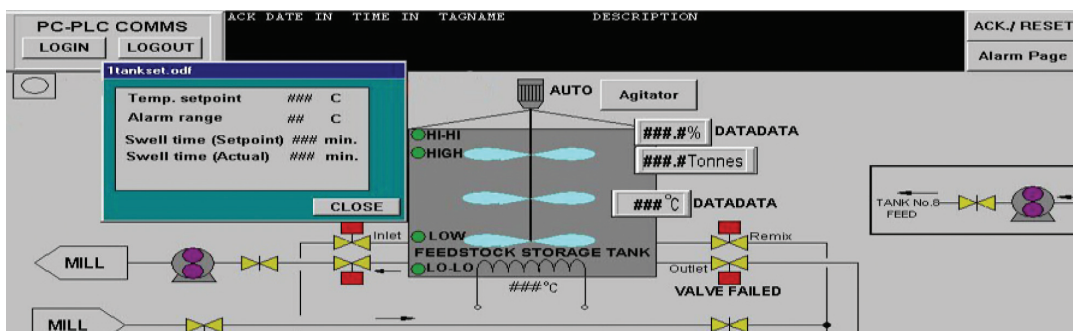
Š. ALIMANOVIĆ

Članice Konzorcija MEI (I)

U skladu sa tačkom 5. Zaključaka, usvojenih na Prvoj sjednici BH Konzorcija MEI, održanoj u Sarajevu 24. 2. 2011. godine, koja je, kao aktivnost, objavljena u Glasniku broj 102, u narednim brojevima komorskog glasila bit će predstavljene članice ovog konzorcija

Instruments d.o.o.

Instruments d.o.o. je kompanija za automatizaciju i mjerenja u tehnološkim procesima. Opređenje ove kompanije je inženjering temeljen na znanju pokretanom istraživanjem, orijentiran na razvoj i isporuku inovativnih rješenja u automatizaciji što je osnovna djelatnost. U skladu sa sve prisutnijim trendom globalizacije i informatizacije poslovanja i u našoj zemlji, Kompanija počinje da širi svoje djelovanje i u neke druge oblasti poslovanja. Tako da danas djelatnost obuhvata inženjering, proizvodnju, montažu, servis, trgovinu i zastupanje u različitim oblastima poslovanja. Koristeći odlične veze sa vodećim inozemnim proizvođačima opreme, projektantima i inženjering kompanijama, Instruments d.o.o. kontinuirano prati, usvaja i primjenjuje nova, napredna rješenja, te vrhunsku tehnologiju i opremu.

Usluge

- Remont
- Revitalizacija
- Inženjering

- Izrada i rukovođenje projektima
- Montaža i puštanje u rad
- Servis i održavanje
- Konsalting
- Obuka

Zastupništva

Kompanija ugrađuje i isporučuje samo najbolju opremu i komponente: globalno priznate marke i proizvođači garancija su kvalitete. U programu isporuke može se pronaći širok asortiman proizvoda iz oblasti procesne i energetske industrije renomiranih svjetskih proizvođača, kao što su:

- VEGA
- GMI
- BADOTHERM
- KUMER
- BKM
- ARIS
- SEKO

Partnerstva

Koristeći odlične veze sa vodećim inozemnim proizvođačima opreme, projektantima i inženjering kompanijama, Instruments d.o.o. kontinuirano prati, usvaja i primjenjuje nova, napredna rješenja, te vrhunsku tehnologiju i opremu.

- ABB
- EMERSON PROCESS MANAGEMENT
- KROHNE
- DANFOS
- AUMA
- SCHNEIDER ELECTRIC
- MOELLER
- PEPPERL FUCHS
- MESSER
- MEYLE

Domaći partneri

- BH Tehna
- CmC Ekocon
- Elsa Trade
- Kim Tec
- Energoinvest
- Unis Komerc
- Rudstroj

Reference

1. Hemijska industrija
 - Global Ispat Koksna Industrija Lukavac - Lukavac, Bosna i Hercegovina
 - Fabrika glinice AD Birač - Zvornik, BiH
2. Petrohemija
 - * plinske mjerno-redukcijske stanice
 - * prerađivačka i rafinerijska postrojenja
 - * petrohemijska postrojenja
 - * kompresorske stanice
 - * naftne i plinske bušotine, spremišta
 - * naftne i plinske bušaće platforme itd.
3. Prehrambena industrija
 - Sarajevska pivara
 - Solana Tuzla
4. Drvna i papirna industrija
 - * Upravljanje pripremom mase
5. Elektroenergetika
 - automatizacija u elektroenergetskim postrojenjima
 - lokalni i daljinski nadzor i upravljanje
 - izrada parametar-lista sistema za nadzor i upravljanje
 - projektiranje i izrada žičanih i/ili programskih blokada
 - konfigurisanje takvih sistema i njihovo puštanje u pogon

Klijenti - korisnici - kupci

Termoelektrane: Kakanj, Tuzla, Gacko i Ugljevik
 Hidroelektrane: Grabovica, Trebišnjica, Bočac, Višegrad
 Elektrodistribucije: Sarajevo, Zenica, Tuzla, Mostar, Bihać
 Elektroprijenos BiH i dr.

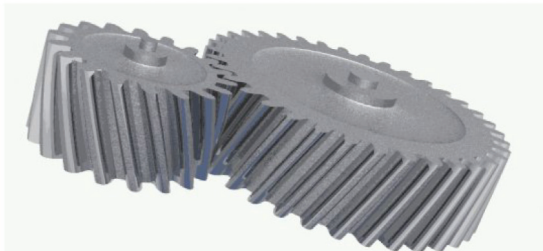
INSTRUMENTS d.o.o. Adresa: Mehe Smailagića
 76, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina, tel/faks:
 ++387/033/654-190

Web Site: <http://www.instruments.ba>

E-mail: info@instruments.ba

Zupčanik d.o.o.

Proizvodni program čini izrada: dvostepenih i trostepenih zupčanika, zupčanika unutarnjeg ozubljenja, zupčastih letvi, spojnice, osovina, lančanika, planetarnih reduktora, cilindričnih zupčanika sa kosim zubima, čahura, prirubnica, vratila, pužnih kola, pužnih vijaka.

Vrše uslugu CNC obrade struganjem, po zahtjevu kupca.

Djelatnost preduzeća

1. Izrada dijelova prema skici ili uzorku
2. Izrada rezervnih djelova za industriju
3. Izrada pozicija prema zahtjevu kupaca

Pogon preciznih mašina omogućuje fleksibilnost u odnosu na zahtjeve izrade, od najprostijih do složenih dijelova i sklopova uređaja.

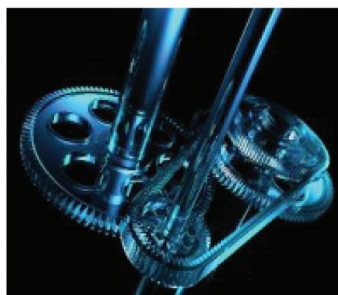
Proizvodnja - mašinski elementi

- Izrada dijelova alata po zahtjevu kupaca
- Izrada pozicija prema zahtjevu kupaca
- Proizvodnja zupčanika (izrada svih vrsta zupčanika osim paloidnih)
- Uslužna dorada svih vrsta dijelova, alata, pribora
- Dijelovi za naftnu industriju (prirubnice za cjevovod, vijčana roba, puzna kola)
- Dijelovi za postrojenja u prehrambenoj industriji
- Dijelovi za postrojenja u hemijskoj industriji
- Dijelovi za poljoprivrednu mehanizaciju (dijelovi za poljoprivredne mašine)
- Dijelovi za grafičku industriju (dijelovi za grafičke mašine)
- Dijelovi za željezničku industriju
- Dijelovi za teretna vozila (rezervni dijelovi za kamione)
- Izrada mašinskih vijaka
- Mašinska obrada struganjem
- Mašinska obrada odvalnog glodanja
- Mašinska obrada brušenjem na brusilicama
- Mašinska obrada bušenjem na stubnim bušilicama

Izrada rezervnih dijelova za industriju:

- Proizvodnja zupčanika
- Izrada cilindričnih zupčanika sa ravnim i kosim, izrada konusnih zupčanika sa ravnim zubima prema tehničkoj dokumentaciji i prema uzorku
- Proizvodnja zupčanika prema specifikaciji kupca
- Proizvodnja lančanika - lančanicu svih vrsta po standardima i zahtjevima naručioca
- Proizvodnja osovina
- Proizvodnja poluosovina
- Proizvodnja bolcni i klinova na osnovu tehničke dokumentacije i uzorka
- Proizvodnja čaura i prstenova od bronce, čelika, aluminijuma i drugih materijala

Izrada pozicija prema zahtjevu kupaca

- Rezervni dijelovi
- Proizvodnja - dijelovi za reduktore, kao i komplet reduktori
- Proizvodnja puževa i pužnog kola za reduktor prema dokumentaciji i prema uzorku
- Termička obrada - kaljenje, otpuštanje, poboljšanje

Zupčanik d.o.o.

Šije bb,

74203 Matuzići, Tešanj

Tel/faks: 032/694-936

e-mail: zupcanik@bih.net.ba

Mr. Nafija ŠEHIĆ – MUŠIĆ
n.sehic@kfbih.com

Informacija kompanijama

Projekat "Podrška provedbi Direktive o integriranom sprečavanju i kontroli zagađenja (IPPC)" koji je dodijeljen konzorciju SAFEGE-Witteveen+Bos-Prospect

Ovaj projekat je dio EU IPA 2007 programa čiji je osnovni cilj smanjenje razlika između trenutne situacije u oblastima u kojima se provode reforme i očekivanog napretka u sklopu Evropskog partnerstva i procesa stabilizacije i pridruživanja. Evropska unija je dala prijedlog Projektnog zadatka za projekt „Podrška implementaciji IPPC direktive“ u Bosni i Hercegovini kojeg su u septembru 2008. godine podržali Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa BiH, Ministarstvo okoliša i turizma Federacije BiH, Ministarstvo prostornog uređenja, građevinarstva i ekologije Republike Srpske, te ministarstva za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo oba entiteta i Distrikt Brčko. Sveobuhvatni cilj projekta je jačanje administrativnih kapaciteta institucija koje su uključene u zaštitu oko-

liša i osiguranje implementacije već transponirane EU legislative.

Svrha projekta je:

- podrška integrisanom pristupu održivom razvoju i usklađivanje sa direktivom o integriranoj prevenciji i kontroli zagađenja (IPPC) a regulative o Evropskom registru zagađivača;

- podrška implementaciji drugih trenutnih i budućih međunarodnih obaveza BiH, naročito prema Arhuškoj konvenciji (Kievski protokol o registru zagađivača).

Tok Projekta

Ugovor za projekat „Podrška provedbi Direktive o integriranom sprečavanju i kontroli zagađenja (IPPC)“, koji je dodijeljen konzorciju SAFEGE-Witteveen+Bos-Prospect, potpisan je u decembru 2009. godine.

Projekat je započeo 15. februara 2010. godine.

Početna faza (15. februar 2010. do 15. maja 2010. godine)

Tokom početne faze projekta uspostavljeni su preduslovi za normalno funkcionisanje i tok projekta u narednom periodu. Prvi sastanak upravnog odbora održan je 7. aprila 2010. godine u Sarajevu.

Faza implementacije (15. maj 2010. godine - još uvijek traje)

Drugi sastanak Upravnog odbora, na kome su, između ostalog, odobreni Početni izvještaj i Izvještaj o inicijalnoj analizi, održan je 7. jula 2010. godine u Banjoj Luci.

Nakon ljetne stanke pristupilo se formiranju radnih grupa koje su započele sa radom početkom septembra. Formirane su radne grupe za Pravna pitanja, PRTR, Formulare, BAT, kao i komitet za IPPC procedure. Do sada je održan niz sastanaka radnih grupa na kojima su razmatrani razni problemi od značaja za projekat. Također, predstavnici projekta su izradili koncept papir o integriranom izdavanju okolinske/ekološke dozvole koji treba da služi kao osnova za razmatranje unapređenja postojeće procedure kako bi se u potpunosti ispunile obaveze iz direktive o industrijskim emisijama.

Treći sastanak Upravnog odbora održan je 10. novembra 2010. godine u Sarajevu.

Predstavnici projekta, zajedno sa lokalnim partnerima, između ostalog, kontinuirano rade na usvajanju jedinstvenog unificiranog formulara po entitetima i na nivou države za podnošenje zahtjeva, kao i za izdavanje ekoloških do-

zvola, definisanju i usvajanju najboljih raspoloživih tehnika, unapređenju postojećeg PRTR sistema u BiH sa uspostavljanjem jedinstvenog softvera za sakupljanje i prenos podataka po entitetima i na nivou države i konačno prema EU, te izradi novih i modifikaciji postojećih zakonskih rješenja kako bi se što bolje odgovorilo izazovima iz direktive o industrijskoj emisiji na zadovoljstvo svih zainteresovanih strana.

Također, kroz niz seminara i radionica namjera projekta je da se stručnjacima i osobama iz državnih institucija, industrije i inspektorata, koje obavljaju profesionalne dužnosti na zaštiti okološa, približi problematika, definišu moguća rješenja i poboljšaju administrativno-tehničke procedure na zaštiti okoliša. Inspektori će dobiti novu sofisticiranu opremu za mjerenja i monitoring emisija zagađenja gasova i vode, a, također, će biti obučeni za njenu upotrebu. Projekat treba da definiše najveće zagađivače po sektorima industrije na koje će se fokusirati monitoring tokom važenja ekoloških dozvola (period od pet godina). U ovom smislu će se za svaki entitet i Brčko Distrikt odabrati pilot-postrojenja za koje će se primijeniti nove procedure prema zahtjevima ovog projekta, izdati ekološke dozvole i koji će biti praćeni tokom trajanja dozvole.

Predviđena su i stručna putovanja u institucije zemalja EU koje su već davno usvojile IPPC Direktive i imaju iskustvo u implementaciji.

Četvrti sastanak Upravnog odbora je zakazan za sredinu marta 2011. godine.

"Podrška provedbi Direktive o integriranom sprečavanju i kontroli zagađenja (IPPC)", koji je dodijeljen konzorciju SAFEGE-Witteveen+Bos-Prospect je **Posljednja izmjena: 25. februar 2011. godine.**

Zakon o ekološkoj/okolinskoj dozvoli

Uredba o izdavanju ekološke/okolinske dozvole

Prilog I - Lista aktivnosti/postrojenja kategorije A

Prilog II - Lista aktivnosti/postrojenja kategorije B

Prilog III - Lista aktivnosti/postrojenja kategorije C

Prilog IV - Hemijske nesreće

Prilog V - Velika postrojenja za sagorijevanje

Prilog VI - Postrojenja za spaljivanje otpada

Prilog VII - Postrojenja koja proizvode TO2

Prilog VIII - Postrojenja sa isparljivim organskim jedinjenjima

Prilog IX - Naknade

Prilog X - Učešće javnosti

Prilog XI - Prenos dozvole

Prilog XII - Zahtjev za izdavanje ekološke/okolinske dozvole

Prilog XIII - Formular ekološke/okolinske dozvole

Pravilnik o registru ispuštanja i prenosu zagađenja

Pravilnik o registru ispuštanja i prenosa zagađenja BiH

Uputstvo o radu radnih grupa za izradu i ažuriranje najboljih raspoloživih tehnika

*Zbog mogućnosti priliva brojnih prijedloga, projekat zadržava pravo da ne odgovori na svaki e-mail koji sadržava prijedlog unapređenja postojećih relevantnih zakonskih rješenja.

Za informaciju su korišteni podaci sa web stranica Projekta.

N. Š. M.

7. međunarodni sajam kozmetike i ljepote

"Beauty Eurasia 2011" - Istanbul

7. međunarodni sajam kozmetike i ljepote "Beauty Eurasia 2011" - Istanbul, koji se tradicionalno održava u Istanbulu, i ove će godine od 16. do 18. juna 2011. otvoriti svoja vrata brojnim izlagačima, stručnim posjetiocima i građanima koji žele saznati sve novosti i trendove iz kozmetičke industrije.

"Beauty Eurasia 2011" - Istanbul, kao specijalizirani stručni sajam kozmetičara u Turskoj i jedan od vodećih sajmova ljepote i zdravlja u regiji, očekivano će okupiti brojne izlagače i stručne posjetioce željnih znanja o novitetima iz kozmetičkog svijeta.

Na sajmu će se predstaviti: proizvođači dekorativne i preparativne kozmetike, parfema, proizvoda i aparata za pedikuru i oblikovanje i njegu noktiju, kozmetike na prirodnoj bazi, proizvoda i opreme za sunčanje i solarija, opreme za frizerske salone, ponude kozmetičkih tretmana, wellnessa i fitnessa, ambalaže za ovu industriju.

Više informacija o sajmu i izložbi "Beauty Eurasia 2011" - Istanbul može se pronaći na www.beautyeurasia.com.

Razgovarala:
Amela KEČO, dipl.
pravnik
a.keco@kfbih.com

BNT-Tvornica mašina i hidraulike, d.o.o. Novi Travnik

Gotovo 70 godina na privrednoj sceni

BNT-TMH d.o.o. Novi Travnik je jedna od rijetkih kompanija u Bosni i Hercegovini koja u kontinuitetu održava proizvodnju gotovo 70 godina. Prošla je kroz mnogobrojne organizacione i tehnološke promjene, a danas se bavi proizvodnjom metalnih konstrukcija i njihovih dijelova, proizvoda za dizanje i prenošenje, alatnih mašina, pružanjem usluga obrade metala, termičke obrade i površinske zaštite i laboratorijskih usluga (mehanička, hemijska, metalografska ispitivanja i baždarenje mjernih instrumenata), kao i proizvodnjom naoružanja i vojne opreme. Organizacija preduzeća postavljena je tako da omogućuje razvoj, proizvodnju i kontrolu kvaliteta proizvoda na optimalan način i zadovoljstvo kupaca što potvrđuje uručeni certifikat ISO 9002.

Preduzeće je izvozno orijentisano, i trenutno na inotrižšte plasira oko 80% proizvodnje o čemu govori dr. Abaz Mandžuka, direktor.

Namjera nam je da predstavimo kompaniju koja je desetljećima prisutna na privrednoj sceni BiH, stoga nam kao prvi čovjek preduzeća kažite kakva bi bila „lična karta“ BNT-TMH?

- Uposleno je 350 radnika, a struktura i kapital firme su 51% državno vlasništvo, 49% privatno. Radimo program vojne i civilne proizvodnje. Od civilne proizvodnje radimo na uslugama obrade i montaže proizvoda po dokumentaciji kupca.

Svaka kompanija postoji s ciljem da osvoji i zadrži kupce. Dugo ste najvećim svojim dijelom bili izvozno orijentisani. Ko su vaši klijenti?

- Naši klijenti u civilnoj proizvodnji su iz Italije, Hrvatske, Slovenije, Belgije, Španije, Austrije, Švedske i Njemačke.

I u metalnoj industriji su evidentni problemi, puno ih je: ekonomska kriza, nelojalna konkurencija, nedostatak razumijevanja države... U posljednje vrijeme često se sve poteškoće pripisuju ekonomskoj krizi. Da li je, po Vašem mišljenju, zaista većina njih uzrokovana krizom ili postoje propusti na „domaćem terenu¹³“, odnosno da li je u našoj zemlji pravilno postavljena politika privrednog razvoja?

- Politika privrednog razvoja u našoj zemlji nije baš najbolje postavljena i to je osnovni razlog što kod nas dosta toga nije uređeno

Abaz Mandžuka

pored razloga koje ste naveli. Mi nemamo političku stabilnost gdje bi potencijalni investitori ulagali i donijeli određene poslove. Ekonomska kriza je uticala na privredu, ali su glavni problemi u nama, odnosno na domaćem terenu. Slika o BiH nije povoljna, jer se prikazivala kao nestabilna i nesigurna država.

Nadate li se boljim vremenima?

- Svakako da se nadam boljim vremenima. Formiranjem nove vlasti stvorit će se bolji preduslovi i okruženje, jer ona želi da se uposle novi radnici i kapaciteti firmi.

Planove za budućnost u ovim nepredvidljivim okolnostima tržišta u našoj zemlji je teško praviti. No, bez obzira na to, imate li programe za eventualno proširenje, novi proizvodni asortiman...?

- Planovi su stabilizacija firme, zadržavanje postojećih kupaca, traženje novih tržišta, posebno zapošljavanje naših kapaciteta u energetske dijelu BiH (elektroprivreda i rudnici).

Dakle, u krizi ne treba vidjeti samo probleme već pokušati pronaći i šansu?

- Kriza i problemi trebaju biti iza nas. Privreda se oporavlja i za one koji su preživjeli je šansa da se krene u normalnije poslovanje sa zapadom. BNT-TMH već je iskoračila na nova tržišta, mi smo uvjereni da slijedi povećanje zaposlenosti kapaciteta.

Na nama (Upravi društva i radnicima) je da odgovorimo izazovu, a to je kvalitet robe i rok isporuke. Od države tražimo da nas podrži i prati naše poslovanje.

Svim našim sadašnjim sagovornicima u ovoj rubrici smo postavili sljedeće pitanje: Smatrate li da su dovoljno iskorištene mogućnosti i nadležnosti Komore, posebno kada su u pitanju promovisanje i zaštita interesa domaćih kompanija?

- Imamo izuzetno dobru saradnju sa Komorom. Komorski sistem Vlada Federacije BiH mora podržati i dosta uraditi na sređivanju relacije Vlada FBiH -

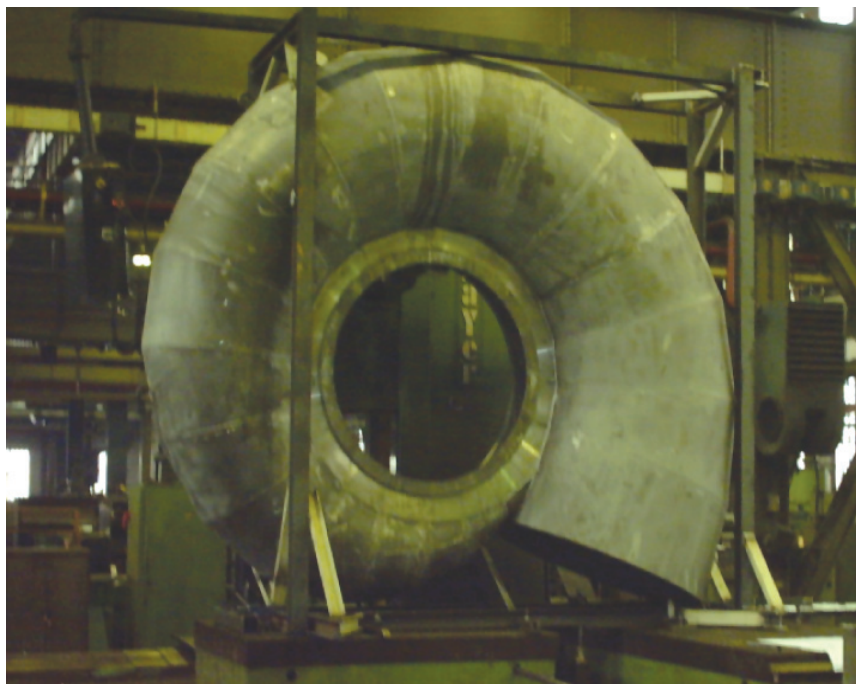

Komora - proizvođači. Tu ima dosta stvari koje ne štimate a koje treba zakonski urediti.

Imate li nešto dodati?

- Privreda FBiH i BiH ima velike šanse u razvoju i uposlenosti mašinskih kapaciteta. To je realnost i zavisi od nas privrednika i federalnih institucija koje treba da nas podržavaju kroz razne vidove angažovanja (stimulacije za izvoz, lakši pristup dobivanju poslova na tenderima u BiH i podrška na učestvovanju na tenderima izvan BiH).

Hvala vam za ovaj razgovor!

Procjena uticaja propisa u BiH - PUP (engl. Regulatory Impact Assessment - RIA)

Bosna i Hercegovina je preuzela obavezu usklađivanja domaćeg zakonodavstva sa pravnim propisima EU danom potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (16. 6. 2008. godine). U svojoj ranoj fazi, usklađivanje treba biti fokusirano na osnovne elemente pravne tečevine (acquis-a) EU koji se odnosi na unutarnje tržište, kao i na druge oblasti vezane za trgovinu, dok će se u kasnijoj fazi fokusirati na preostale dijelove pravne tečevine (acquis-a) EU (čl. 70. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju). Imajući u vidu da će BiH biti suočena sa brojnim novim propisima koje treba preuzeti, uz pomoć Procjene uticaja propisa, moguće je sagledati političke, gospodarske, socijalne i ekološke učinke usvajanja izvjesnih politika EU ili pojedinih propisa

Direkcija za evropske integracije, u saradnji sa projektom tehničke pomoći EU Direkciji za evropske integracije, organizovala je seminar o temi „Metodologija RIA-e u procesu evropskih integracija i usklađivanja zakonodavstva, sa praktičnim primjerima“.

Procjena uticaja propisa

Procjena uticaja je termin koji pokriva veliki broj povezanih ali različitih tehnika dizajniranih tako da donosiocima političkih odluka pruže mjerila (kvantitativna i kvalitativna) mogućih efekata njihovih odluka na važne aspekte života u domaćem i međunarodnom kontekstu prije nego se donesu te odluke. Također bi trebao upućivati na procjenu alternativnih politika i mjerenje rizika povezanog sa njihovom provedbom. Kao takva, procjena uticaja je vodič kreatorima politika za izbor politika koje treba slijediti ili tamo gdje je politička odluka neophodna, to im daje vodič za procjenu uticaja njihovih odluka na druge promjene politika. (Tokarski, Mayhew, 2000)

Procjena uticaja se, također, definiše kao metoda analize politika čija je svrha pomoći donosiocima poli-

tičkih odluka u oblikovanju, provedbi i praćenju unapređenja regulatornog sistema kroz osiguravanje metodološkog okvira za procjenu mogućih posljedica predložene i posljedica primjena postojeće regulative. (Kirkpatrick, Parker 2007)

Ispravno metodološki osmišljena i sistematično provedena RIA doprinosi realizaciji principa „dobrog upravljanja“ na pet načina (OECD 1995, citirano u „Metodološki priručnik za izradu analize učinka uvođenja propisa EU, Vlada RH“ - priručnik je dostupan na web stranici, na hrvatskom jeziku):

1. Poboljšava razumijevanja učinaka vladinih odluka (analiza),
2. Povećava efikasnost i djelotvornost državne uprave (racionalnost),
3. Podupire objedinjivanje višestrukih političkih ciljeva (koordinacija),
4. Poboljšava transparentnost vlade i spremnost da reagira (konsultacije),
5. Povećava odgovornost vlade odredbama o obimnijem informisanju i društva u cjelini i pojedinih njegovih dijelova (odgovornost).

OECD je 1995. godine objavio listu pitanja koju treba postaviti u procesu donošenja odluka o propisima, a prije nego se donese propis. Osnovno je osigurati da propis udovolji ostvarivanju ciljeva javne politike uz minimiziranje troškova i maksimiziranje koristi njegove primjene u javnom i privatnom sektoru, podržavajući na ovaj način transparentnost rada vlade i pravovremeno ukazivanje na zastarjele i nepotrebne propise.

„Iskustva u OECD zemljama ukazuju na to da na odgovarajući način oblikovana i primijenjena procjena uticaja regulative može značajno unaprijediti efikasnost rada vlade, te može pomoći u adresiranju širokog kruga pitanja konkurentnosti i ekonomske performanse u inovativnim i globalnim ekonomijama. RIA samo po sebi nije dovoljna za odlučivanje, te je najbolje koristiti kao vodič za unapređenje kvaliteta procesa administrativnog i političkog odlučivanja, istovremeno promičući važne političke vrijednosti kao što su trans-

parentnost, uključivanje javnosti i odgovornost" (OECD, 1997.).

Procjena uticaja propisa u procesu evropskih integracija

U specifičnom kontekstu procesa evropskih integracija ključni cilj procjene uticaja propisa je informisati tijela državne uprave, privatni i javni sektor o mogućim političkim, privrednim, socijalnim i ekološkim učincima usvajanja izvjesnih politika EU ili pojedinih propisa ili direktiva.

Procjena uticaja propisa za svrhe evropskih integracija je različita u odnosu na uobičajeno prakticiranu u vladinim tijelima iz nekoliko razloga (citati iz Tokarski, Mayhew, 2000):

I U uobičajenoj javnoj administraciji, tok promjena mjera i politika je kontinuiran, ali relativno ga je moguće predvidjeti i njime upravljati. Zemlja koja se pridružuje EU suočena je sa velikim brojem nove legislativne koju treba preuzeti u kratkom periodu. Neprihvatljivo je da klasične tehnike procjene uticaja propisa budu korištene za sve ili čak za više od malog broja direktiva.

I Imajući u vidu ogromnu količinu legislativne koja se treba implementirati, očigledno je da tehnike moraju biti korištene kako bi se odabrali EU propisi za koje je procjena uticaja apsolutno neophodna.

I U politici evropskih integracija, procjena uticaja ne pomaže ministrima da odluče koje ciljeve mogu dostići sa mjerama politika i uz koje troškove već sadrže ciljeve koji se trebaju postići. Izbor da se ne radi ništa, također, nije dostupan. Međutim, direktive obično ostavljaju slobodu izbora načina na koji će se ovi ciljevi postići i institucionalna rješenja koja su neophodna.

Iz ovih razloga postoje četiri ključna cilja procjene uticaja u procesu evropskih integracija:

1. Procijeniti najisplativiji način provedbe propisa EU-a, uključujući razmatranje drugih mogućih institucionalnih rješenja u svrhu postizanja utvrđenih ciljeva propisa. Ova analiza treba biti vodič vladi za određivanje načina provedbe EU regulative.
2. Procijeniti troškove provedbe propisa, kako bi se mogli uzeti u obzir pri srednjoročnom planiranju budžeta.
3. Osigurati informacije poslovnim subjektima i drugim grupama u društvu o promjenama koje će u njihovom poslovanju načiniti EU regulative i troškovima za koje je vjerojatno da će nastati pri tome.
4. Utvrditi troškove kako bi se olakšali pregovori o pristupanju sa EU. Bez procjene uticaja regulative teško je odrediti da li su prelazna razdoblja potrebna i koliko bi trajala, a u daljem procesu pregovaranja, od kojih pregovaračkih pozicija treba odustati, a koje treba braniti.
5. Procjena uticaja, također, demonstrira EU da partner u pregovaranju ozbiljno shvaća provedbu. Također će biti korisna u davanju odgovora o provedbi strategija, za koje EU obično pita.

Prema informacijama prezentiranim na seminaru, u BiH RIA aktivnost još uvijek nije institucionalizirana i slična je aktivnostima projekta. Kada je u pitanju entitetski nivo u Republici Srpskoj formiran je Odjel za analizu učinka regulacija pri Ministarstvu za ekonomske odnose i regionalnu saradnju, a u Federaciji BiH razgovara se o formiranju jedinice za RIA pri kabinetu premijera.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

Pravilnik o postupcima i redosljedu radnji u procesu fiskalizacije

S obzirom na složen proces implementacije Zakona o fiskalnim sistemima i potrebu rješavanja tehničkih, stručnih i ostalih pitanja za njegovu potpunu primjenu, Vlada FBiH je naložila Federalnom ministarstvu finansija da pripremi izmjene Pravilnika o postupcima i redosljedu radnji u procesu fiskalizacije kojima će biti produžen rok za okončanje ovog procesa. Također, ovom ministarstvu je dato zaduženje da pripremi izmjene i dupune Zakona o fiskalnim sistemima s ciljem dodatnog reguliranja pomenute oblasti.

Izmjene i dopune odluka kojima se reguliše visina naknada za rad u komisijama za administrativna pitanja i za statusna pitanja članova Vlade FBiH

Provodeći dosljedno operedjeljenje o smanjenju javne potrošnje u svim segmentima, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je usvojila izmjene i dopune odluka kojima se reguliše visina naknada za rad u komisijama za administrativna i statusna pitanja članova Vlade FBiH i njihovih savjetnika. Shodno već donesenim odlukama i rješenjima, i u ovim radnim tijelima za članove je utvrđena visina mjesečne naknade od 350 KM (dosad bila 495 KM), a sekretarima komisija 300 KM.

Nacrt zakona o izmjenama Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima

Na prijedlog Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, Vlada Federacije BiH je ostala pri tekstu Nacrta zakona o izmjenama Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima, dok je Nacrt zakona o poticanju razvoja malog gospodarstva odlučila povući iz parlamentarne procedure radi njegove daljnje dorade.

Zakoni u proceduri

U parlamentarnoj proceduri, na prijedlog Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, ostaju: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o proizvodnji i prometu naoružanja i vojne opreme u FBiH, Nacrt zakona o predmetima od plemenitih metala u FBiH, Nacrt zakona o izmjenama i dopuna Zakona o prikupljanju, proizvodnji i prometu sekundarnih sirovina i otpadnih materijala, Prijedlog zakona o reviziji privatizacije državnog kapitala u privrednim društvima i bankama i Prijedlog zakona o eksplozivnim materijalima u FBiH. Zbog dorade se povlače nacrti zakona o električnoj energiji i o korištenju obnovljivih izvora energije i kogeneracije. Iz nadležnosti Federalnog ministarstva prostornog uređenja ostaje u parlamentarnoj proceduri Prijedlog zakona o koncesijama. Što se tiče zakona i drugih propisa čiji je obrađivač Federalno ministarstvo finansija, zaključeno je da se iz parlamentarne procedure povuku: Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o finansijskoj policiji, Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o načinu ostvarivanja ušteta u FBiH, Nacrt zakona o igrama na sreću i Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Poreznoj upravi FBiH.

Ostalih šest prijedloga zakona: o izmjenama Zakona o Agenciji za bankarstvo, o izmjenama i dopunama Zakona o mikrokreditnim organizacijama, o izmjeni Zakona o visini stope zatezne kamate na neizmirena dugovanja, o izmjenama i dopunama Zakona o bankama, o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak, o izmjeni Zakona o izmirenju obaveza po osnovi računa stare devizne štednje u FBiH, kao i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o utvrđivanju i načinu izmirenja unutarnjih obaveza FBiH, te prijedlozi osam odluka o odobravanju zaduživanja kod međunarodnih finansijskih organizacija, ostali su u parlamentarnoj proceduri u obliku u kojem su ranije poslani.

Federalno ministarstvo okoliša i turizma predložilo je, a Vlada prihvatila, da iz parlamentarne procedure bude povučen Prijedlog strategije „Ekonomskog razvoja FBiH” - Projekat „Razvoj turizma u FBiH”.

Iz parlamentarne procedure se povlače tri zakona iz nadležnosti Federalnog ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva: prijedlozi zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama i o stočarstvu, kao i Nacrt zakona o izmjenama i dopunama Zakona o veterinarstvu. U parlamentarnoj proceduri nalazi se i Strategija upravljanja vodama FBiH, koja je u formi Prijedloga usvojena u Predstavničkom domu 20. oktobra 2010. godine.

Smanjene naknade

Zbog smanjenja tekućih troškova u federalnim organima uprave i federalnim upravnim organizacijama, Vlada FBiH je izmijenila Uredbu o naknadama koje nemaju karakter plaće. Na ovaj način smanjeni su iznosi naknada koje pripadaju rukovodećim i ostalim državnim službenicima i namještenicima koje nemaju karakter plaće.

Tako sada naknade za odvojeni život od porodice i za troškove smještaja zajedno iznose 200 KM.

Također je izmijenjena i Uredba o naknadama koje pripadaju članovima Vlade FBiH i njihovim savjetnicima koje nemaju karakter plaće. Za članove Vlade, čije je mjesto prebivališta udaljeno više od 70 kilometara od sjedišta institucije u kojoj su zaposleni, koji nemaju osiguran službeni smještaj, propisano je da imaju pravo na naknadu za zakup stana za službene potrebe, naknadu troškova smještaja i naknadu za odvojeni život od porodice u visini od 600 KM mjesečno (za njihove savjetnike ove naknade iznose ukupno 300 KM). Oni koji imaju osiguran službeni smještaj, a udaljeni su više od 70 km, imaju pravo na naknadu troškova smještaja i naknadu za odvojeni život u visini od 300 KM (za njihove savjetnike ove naknade iznose ukupno 150 KM).

Podrška uvođenju plavoga dizela za poljoprivrednike

Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva podržava inicijativu izmjena i dopuna Zakona o akcizama u BiH s ciljem uvođenja takozvanog plavoga dizela za poljoprivrednike.

Resorno ministarstvo će uputiti i jasne sugestije iz svoje nadležnosti kako bi se što kvalitetnije pripremio

podzakonski akt kojim će se regulirati pitanje primjene izmjena i dopuna Zakona o akcizama. Taj bi akt trebao propisati: sadržaj, oblik i način korištenja obrazaca za kontrolu potrošnje, način utvrđivanja prava na godišnju potrošnju, način eventualnoga označavanja, način stavljanja u promet, nadzor nad korištenjem i druga pitanja.

Donesene izmjene Pravilnika o prometu naftnih derivata

Federalno ministarstvo trgovine donijelo je izmjene i dopune Pravilnika o načinu evidentiranja i kontrole prometa naftnih derivata putem ugrađene opreme na benzinskim pumpnim stanicama u FBiH.

Novim izmjenama Pravilnika, proizvođači i ovlašteni serviseri za ugradnju i održavanje, odnosno servisiranje na BPS, obavezni su dostaviti Ministarstvu ovjerenu pisanu izjavu kojom potvrđuju da podaci koji su zabilježeni na AMN ne mogu biti obrisani ručno, tj. da se radi o read-only memorijskoj jedinici, gdje se podaci brišu metodom LIFO (zadnji-upisaniprviispisani-Last- In- First-Out).

Također, Pravilnikom je određeno da privredna društva koja su podnijela zahtjev za utvrđivanje ispunjavanja uvjeta za ugradnju i održavanje mjernih uređaja na BPS snose troškove integracije komunikacijskog protoka svog AMN sa integralnim informacionim sistemom u Federalnom ministarstvu trgovine.

Provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta mjerne opreme i uređaja na BPS vrši Federalni zavod za mjeriteljstvo, te nakon izvršene njegove provjere, nadležna federalna i kantonalna inspekcija, svaka u okviru svoje nadležnosti, u roku od 30 dana od dana prijema ovjerene pisane izjave.

Izmjenama Pravilnika je definisano da Federalna inspekcija vrši provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta, mjerne opreme i uređaja kod trgovaca koji imaju BPS na području dva ili više kantona, dok kantonalna inspekcija vrši provjeru ispunjenosti propisanih uvjeta, mjerne opreme i uređaja kod trgovaca koji imaju BPS na području jednog kantona.

Prioriteti u stotinu dana rada

Vlada FBiH je razmatrala prioritete u radu za period od 100 dana, koji se temelje na odrednicama: Strategije razvoja BiH za period 2010 - 2013. godina, Strategije socijalne uključenosti BiH za isti taj period, Strategije razvoja FBiH od 2010. do 2020. godine i dokumenta „Osnove za formiranje vlasti u FBiH i Platforme zajedničkog nastupa u institucijama BiH u mandatnom periodu 2010 - 2014.“.

Prioriteti su usmjereni, prije svega, na projekte intenziviranja privrednog razvoja i jačanja unutrašnje društvene stabilnosti FBiH, kao i iniciranje i provođenje reformi usklađenih sa potrebama BiH na putu ka pridruživanju EU.

Zbog njihovog ostvarivanja, između ostalog, predloženo je formiranje savjeta za konkurentnost, kao i radne grupe sa zadatkom koordiniranja aktivnosti i provođenja mjera na poboljšanje ranga BiH u izvještaju Doing Business Svjetske banke i Izvještaju o konkurentnosti, te Bijele knjige Vijeća stranih investitora. Planirana je inventura i definiranje mehanizama za ubrzanu implementaciju već odobrenih sredstava međunarodnih

finansijskih institucija, te razrada mjera štednje na sve segmente javne potrošnje.

Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj politici BiH

Vijeće ministara BiH utvrdilo je i uputit će u parlamentarnu proceduru Prijedlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o carinskoj politici BiH, s ciljem njegovog usklađivanja sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju u dijelu koji se odnosi na carinsko evidentiranje. Izmjenom se ukida naplata iznosa od jedan posto carinske vrijednosti za carinsko evidentiranje robe, jer ova dažbina ne postoji u EU.

Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama BiH

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama BiH, koji će biti dostavljen Parlamentarnoj skupštini BiH na razmatranje po osnovnoj zakonodavnoj proceduri. Izmjenama je utvrđeno da se iz primjene ovog zakona izuzimaju nabavke u vezi s prirodnim ili zakonskim monopolom (struja, voda, gas) do otvaranja relevantnog tržišta za konkurenciju. Izuzete su i nabavke povezanih preduzeća koja osnivaju javni organi s ciljem zadovoljenja općih potreba koje nemaju industrijski i komercijalni karakter.

Gradnja koridora Vc

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog sporazuma između Vijeća ministara BiH i Vlade Republike Hrvatske o izgradnji južnih graničnih dionica autoputa na koridoru Vc i usvojilo Izvještaj o obavljenim pregovorima.

Zaključivanjem ovog sporazuma uredit će se osnove saradnje i koordinacije na izgradnji južnih graničnih dionica na koridoru Vc: dionica granica Republike Hrvatske - Počitelj, dionica čvor Ploče - granica BiH.

Prijedlog sporazuma između BiH i Crne Gore o uzajamnom podsticanju i zaštiti investicija

Vijeće ministara BiH utvrdilo je Prijedlog sporazuma između BiH i Crne Gore o uzajamnom podsticanju i zaštiti investicija i usvojilo Izvještaj s pregovora.

Ovim sporazumom stvaraju se povoljniji uslovi za investitore dvije država davanjem tretmana najpovoljnije nacije i nacionalnog tretmana investicijama, kao i prihodima od investitora uz punu zaštitu i sigurnost.

Ugovor o saradnji

Potpisan je ugovor o saradnji u veterinarskom sektoru između Savjeta ministar BiH i Vlade Crne Gore. Cilj sporazuma je da se onemoguću i što efikasnije kontrolišu širenje zaraznih bolesti ljudi i životinja kako na teritoriji zemalja potpisnica tako i u ukupnom regionu.

Bitan aspekt koji reguliše ovaj ugovor jeste uspostavljanje i kontrola brzog, efikasnog i efektivnog trgovinskog prometa sigurnih roba, u skladu sa međunarodno priznatim standardima.

Pripremila: Mira IDRIZOVIĆ

m.idrizović@kfbih.com

Indeks obima industrijske proizvodnje

U martu 2011. indeks ukupne industrijske proizvodnje u BiH u odnosu na prosječnu mjesečnu proizvodnju iz 2010. godine iznosi 104,9. Stopa porasta ukupne proizvodnje u odnosu na prosjek 2010. godine iznosi 4,9%. U odnosu na isti mjesec prethodne godine stopa poporasta proizvodnje je 8%.

Stopa porasta kumulativne proizvodnje (od januara do marta 2011.) u odnosu na isti period 2010. jeste 10,5%.

Među indeksima po glavnim industrijskim grupama, najveću stopu porasta proizvodnje prema istom mjesecu prethodne godine od 58,9% ima grupa „Kapitalni proizvodi“.

Negativnu stopu promjene proizvodnje, tj. stopu pada proizvodnje prema istom mjesecu prethodne godine od -12,9% ima grupa „Trajni proizvodi za široku potrošnju“.

Ista grupa ima i stopu pada kumulativne proizvodnje prema istom periodu 2010. godine od -6,1%.

Prosječne mjesečne isplaćene plaće

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenome u pravnim osobama BiH za februar 2011. iznosila je 799 KM, što pokazuje nominalni rast za 2,3%, u odnosu na decembar 2010. godine. Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća za februar 2011. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je veća za 2,1%.

Prosječna mjesečna bruto plaća za februar 2011. u odnosu na isti mjesec prošle godine nominalno je viša za 4,2%.

Prosječne mjesečne plaće

Prosječna mjesečna bruto plaća po zaposlenom ostvarena u Bosni i Hercegovini za mart 2011. godine iznosi 1.275 KM. Prosječna isplaćena mjesečna neto plaća po zaposlenom ostvarena u BiH za mart 2011. godine iznosi 818 KM.

Zaposlenost i nezaposlenost

U februaru 2011. broj zaposlenih u pravnim osobama BiH iznosio je 695.660,25 a od toga 284.062 žena. U odnosu na januar 2011. broj ukupno zaposlenih u pravnim osobama smanjio se za 0,1%, dok se broj zaposlenih žena povećao za 0,3%.

Istovremeno, broj osoba koje se vode kao nezaposlene u BiH iznosio je 527.667.

Broj nezaposlenih osoba u februaru 2011. povećao se za 0,2%, a broj nezaposlenih žena, također, za 0,2% u odnosu na januar 2011. godine.

Indeks potrošačkih cijena u martu

Mjesečna inflacija u martu 2011. godine u Bosni i Hercegovini bila je 0,7%.

Posmatrano po odjeljcima prema namjeni potrošnje, u martu 2011. u odnosu na februar 2011. godine najviše su porasle cijene u odjeljku Prijevoz za 1,8% i Hrana i bezalkoholna pića za 1,6%.

Rast cijena u martu u odnosu na februar 2011. godine je velikim dijelom nastao zbog viših cijena u grupi upotreba prijevoznih sredstava za 2,6% (zbog viših cijena goriva i maziva za 3,5% i održavanja i opravke motornih vozila za 0,1%), zatim u grupi hrane za 1,6% (zbog viših cijena hljeba i žitarica za 4,7%, povrća za 3,4%, voća za 2,5%, masti i ulja za 1,7%, šećera, džema, meda i drugih konditorskih proizvoda za 1,0%, mesa za 0,1%), te u grupi bezalkoholnih pića za 1,8% (zbog viših cijena kafe, čaja i kaka za 3,1% i mineralnih voda, sokova i drugih osvježavajućih pića za 0,4%). Godišnja inflacija u martu 2011. u BiH bila je 3,9%.

Na godišnjem nivou najveći opšti rast cijena u BiH u martu 2011. u odnosu na mart 2010. godine zabilježili su odjeljci Prijevoz za 7,9%, Hrana i bezalkoholna pića 7,5%, Alkoholna pića i duhan za 7,5%, Komunikacije za 5,3% i Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 1,4%.

U zemljama regije u martu 2011. godine zabilježene su stope inflacije na godišnjem nivou: u Sloveniji 1,9%, Hrvatskoj 2,6% i Srbiji 14,1%.

Cijene energenata

Memorandumom o razumijevanju kojeg su 19. aprila 2011. godine u Tuzli potpisali Mirsad Salkić, predsjedavajući Državne regulatorne komisije za električnu energiju, i Zdenko Milinović, direktor Agencije za statistiku BiH, uspostavljen je okvir njihovog budućeg partnerstva u području za koje su obje institucije zainteresovane – u prikupljanju i jačanju kvaliteta i pouzdanosti statističkih podataka u oblasti statistike energije.

Ustanovljenim partnerstvom, Agencija za statistiku BiH i Državna regulatorna komisija za električnu energiju zainteresovane su za razvijanje i strukturisanje saradnje u područjima od zajedničkog interesa, čime će ubrzati proces harmonizacije službene statistike BiH i statistike zemalja EU i doprinijeti približavanju BiH evropskim integracijama.

Prosječna cijena prirodnog plina za domaćinstva (sa uključenim svim taksama) u drugom polugodištu 2010. iznosila je 24,3 KM / GJ, što je za 18,5% više nego u prvom polugodištu 2010. godine.

Prosječna cijena prirodnog plina za industriju bez poreza na dodanu vrijednost u drugom polugodištu 2010. iznosila je 25,8 KM / GJ, što je za 11,2 % više nego u prvom polugodištu 2010. godine.

Na rast prosječne cijene prirodnog plina u drugom polugodištu je uticalo povećanje nabavne cijene plina u aprilu 2010. godine za 25%.

Prosječna cijena električne energije za domaćinstva (sa uključenim svim taksama) u drugom polugodištu 2010. iznosila je 14,41 feninga / kWh, što je za 0,9 % manje nego u prvom polugodištu 2010. godine.

Prosječna cijena električne energije za industriju bez poreza na dodanu vrijednost u drugom polugodištu 2010. iznosila je 12,07 feninga / kWh, što je za 0,9 % manje nego u prvom polugodištu 2010. godine.

Indeksi cijena proizvođača industrijskih proizvoda

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u aprilu 2011. godine niži je za 3,4% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano prema glavnim industrijskim grupacijama, indeks cijena energije niži je za 10,6%, intermedijarnih proizvoda osim energije za 0,5%, a kapitalnih proizvoda za 0,3%.

U ostalim grupacijama indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Posmatrano prema područjima KD-a, indeks cijena je niži u području Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom i vodom za 18,2%, u području Prerađivačke industrije za 0,3%, dok je u području Vađenja ruda i kamena viši za 0,1%.

Posmatrano po oblastima, pad indeksa cijena je registrovan kod Proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, gasom, parom i toplom vodom za 18,2% (primjena nižeg sezonskog tarifnog stava), Proizvodnje kancelarijskih mašina i računara (kompjutera) za 4,1%, Proizvodnje baznih metala za 2,8%, Vađenja ostalih ruda i kamena za 1,9%, Proizvodnje koksa, derivata nafte i nuklearnog goriva za 1,8%, Proizvodnje hemikalija i hemijskih proizvoda za 1,4%, Proizvodnje metalnih proizvoda, osim mašina i opreme za 0,7%, Proizvodnje proizvoda od gume i plastičnih masa za 0,4%, Vađenja uglja i lignita; vađenja treseta, Štavljenja i obrade kože; proizvodnje kofera i ručnih torbi, sedlarskih i saračkih proizvoda i obuće za 0,2% i Proizvodnje prehrambenih proizvoda i pića za 0,1%. Rast indeksa cijena registrovan je kod Vađenja ruda metala za 20,4%, Proizvodnje električnih mašina i aparata d.n. za 3,8%, Proizvodnje celuloze, papira i proizvoda od papira za 1,2%, Izdavačke djelatnosti, štampanja i umnožavanja (reprodukcije) snimljenih zapisa za 0,7%, Reciklaže za 0,4%, Prerade drveta i proizvoda od drveta i plute, osim namještaja; proizvodnja predmeta od slame i pletarskih materijala i Proizvodnje ostalih proizvoda od nemetalnih minerala za 0,1%.

U ostalim oblastima indeksi cijena se nisu mijenjali u ovom mjesecu.

Ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda u aprilu 2011. godine viši je za 3,2% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, a u odnosu na decembar 2010. godine niži je za 0,8%.

Za četiri mjeseca ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks cijena proizvođača industrijskih proizvoda je viši za 4%, a u posljednjih dvanaest u odnosu na prethodnih dvanaest mjeseci je viši za 2,2%.

Indeks potrošačkih cijena

Ukupan indeks potrošačkih cijena u Federaciji Bosne i Hercegovine u aprilu 2011. godine niži je za 0,5% u odnosu na prethodni mjesec.

Posmatrano po odjeljcima COICOP klasifikacije (Classification of Individual Consumption by Purpose), pad cijena registrovan je u odjeljku Stanovanje, voda, električna energija, plin i drugi energenti za 5,5%, Odjeća i obuća za 3,7% i u Ostala dobra i usluge za 0,1%.

U odjeljku Prevoz cijene su više za 1,3%, Komunikacije za 0,6%, Rekreacija i kultura za 0,5%, Restorani i hoteli za 0,3%, Alkoholna pića i duhan za 0,2% i u odjeljcima Hrana i bezalkoholna pića i Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće za 0,1%.

U ostalim odjeljcima cijene se nisu mijenjale u ovom mjesecu.

Ukupan indeks potrošačkih cijena u aprilu 2011. godine je viši za 3,7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine, za 2,1% u odnosu na decembar 2010 i za 3,4% u odnosu na prosjek 2010. godine.

Za četiri mjeseca ove u odnosu na isti period prethodne godine ukupan indeks potrošačkih cijena je viši za 3,2%.

Prosječna neto plaća za mart

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za mart 2011. godine, u Federaciji BiH, iznosila je 822,85 KM, što je nominalno više za 3,2% u odnosu na februar 2011. godine.

Prosječna mjesečna isplaćena neto plaća po zaposlenom za mart 2011. je realno veća za 2,4% u odnosu na februar 2011., istovremeno, viša je nominalno za 1,7%, a realno manja za 1,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine.

Zaposlenost

U martu 2011. ukupan broj zaposlenih u FBiH iznosio je 439.994, što predstavlja smanjenje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na februar 2011. godine.

U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2010. godini došlo je do povećanja za 0,2%.

Promocija naučnih postignuća

U Evropskoj uniji je razvoj baziran na naučnom istraživanju danas općeprihvaćen preduslov rasta. Zasjedanje Evropskog vijeća u proljeće 2005. je potvrdilo ciljeve iz revidirane Lisabonske agende, naglašavajući ulogu politike Istraživanja&Razvoja kao bitnog instrumenta ekonomske politike. Tada je potvrđen i cilj prihvaćen na sastanku u Barceloni 2002. godine: „povećanje ukupnih ulaganja u I&R na 3% GDP-a, od čega 2/3 u industriji”

Na osnovu revidirane Lisabonske strategije zemlje članice EU identificirale su, u okviru svojih nacionalnih razvojnih programa, promjene u politici istraživanja i inovacija na nacionalnom nivou kao ključni prioritet razvoja. Među specifičnim područjima u kojima treba snažnije djelovati na mikroekonomskom nivou kako bi se postigli ciljevi iz revidirane Lisabonske agende jesu:

- promjena u strukturi obrazovanja, vještina i stvaranja ljudskog kapitala;
- kreiranje zajedničkoga evropskog prostora istraživanja i inovacija;
- povezivanje naučne baze s industrijom.

U skladu s Lisabonskom agendom EU, ona je sve aktivnija u promovisanju evropske istraživačke i naučne izvrsnosti, te omogućavanju boljeg pristupa Internetu i informacijama svim građanima preko inicijative eEurope. U mnogim sektorima koji pokrivaju cijeli spektar modernih tehnologija i naučnog djelokruga, EU finansira projekte koje su pokrenuli istraživački centri, univerziteta i industrije.

Cilj politike istraživanja EU jeste organizacija saradnje na različitim nivoima, koordinacija nacionalnih i evropskih politika, poticanje umrežavanja istraživačkih timova, te povećanje pokretljivosti pojedinaca i ideja u svrhu ojačanja evropske konkurentnosti. EU je nedavno ubrzala svoje napore za pružanje potpore inovacijama u Evropi. Najnovija znanstvena organizacija EU Evropsko istraživačko vijeće utemeljena je početkom 2007. godine radi finansiran-

ja najmodernijih istraživanja novih tehnologija koje čine Evropu konkurentnom. Još jedna nova inicijativa, Evropski institut za inovacije i tehnologiju, pokrenuta je 2008. godine.

Ovdje je naglasak na promovisanju najnovijih istraživačkih i tehnoloških razvojnih projekata s društveno-ekonomskim ciljevima, poput stvaranja radnih mjesta i unapređenja kvaliteta življenja, ne zanemarujući važnost fundamentalnih istraživanja. Istraživački prioriteti Unije, između ostalog, uključuju zdravstvo, biotehnologiju, informatičku i komunikacijsku tehnologiju, nanoznanosti, energiju, okoliš, uključujući klimatske promjene, društveno-gospodarske znanosti, promet i zaštitu.

Ekonomija zasnovana na znanju, sa jasnim naglaskom na obrazovanju, istraživanju, tehnološkom razvoju, inovacijama i poduzetništvu, srž je Evropske strategije održivog rasta.

Ulaganje u pronalasku

Koliko novca EU ulaže u istraživanje i kako dobiti podršku EU za svoje projekte?

Formulacija evropskih istraživačkih politika i provođenje evropskih istraživačkih programa su, iznad svega, politička i pravna obaveza koju je EU preuzela još Sporazumom iz Amsterdama (1997.). Konkurentnost preduzeća i zaposlenje koje oni mogu da osiguraju zavise u velikoj mjeri o tom razvitku, kao što zavise i zaštita potrošača u EU ili pak zaštita okoliša.

Istraživački rad postaje sve složeniji, a rastu troškovi istraživanja, jednako kao i zahtjevi za inovatorskim rješenjima. Organizacija saradnje na različitim nivoima, koordiniranje nacionalnih i evropskih politika, povećanje mobilnosti istraživača i druge mjere stoga djeluju kao racionalna rješenja za sve veći broj izazova u ovom domenu i istovremeno predstavljaju tzv. evropsku dodanu vrijednost. Pored toga, Unija preko svojih fondova za potporu istraživanjima nastoji da uveća konkurentnost evropskih regija, te je tako, primjera radi, 2007. godine apelovala na države članice i evropske regije da efikasnije koriste dostupne fondove.

Unija posjeduje tri ključna finansijska instrumenta potpore istraživanju i inovacijama. Na prvom mjestu je koheziona politika EU koja

se, inače, finansira iz Strukturalnog fonda i Kohezionog fonda. Na drugom mjestu je tzv. Istraživački okvirni program (Research Framework Programme), a na trećem Okvirni program za konkurentnost i inovacije.

Da bi netko aplicirao za ove fondove, potrebno je da prethodno razvije svoje ideje i jasnan prijedlog projekta. Važno je da se kandidati vode svojim idejama, a ne sredstvima koja su im potencijalno na raspolaganju. Neki od primjera su: uvećanje ili unapređenje istraživačkog kapaciteta organizacije raznim vrstama treninga; razvoj novih proizvoda ili usluga upotrebom inovacija; razvoj preduzeća, širenja poslovanja ili stupanje u partnerstva.

Kada se razviju jasne ideje o tome šta se želi postići, tada se mogu razmatrati finansijske opcije. Pored tri navedena instrumenta, potpora inovativnim projektima u domenu poljoprivrede, šumarstva ili industrije hrane može da se dobije i iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj, a projektima u domenu ribarstva iz Evropskog ribarskog fonda.

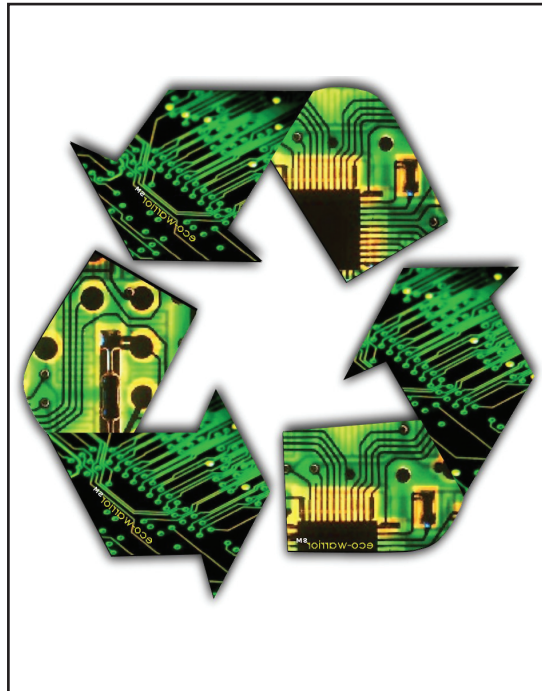
Iz strukturalnog fonda EU će se od 2007. do 2013. godine izdvojiti više od 86 milijardi eura za potrebe istraživanja, inovacija i poduzetništva. Alokacija ovih sredstava državama članicama ili regijama zavisi od njihovog razvitka.

Okvirni program FP7 raspolaže budžetom od 50 milijardi eura od 2007. do 2013. godine. To je specifičan finansijski instrument EU namijenjen isključivo potpori istraživanja i razvoja. Koristi se za sufinansiranje istraživanja i tehnološkog razvoja individualnih i kolektivnih projekata. Okvirni program EU formiran je 80-ih godina prošlog stoljeća, i otad on igra ključnu ulogu u multidisciplinarnom istraživanju i saradnji na istraživačkim projektima unutar, ali i van Evrope.

Okvirni program za konkurentnost i inovacije ima za cilj da potakne konkurentnost evropskih preduzeća. Ovdje se naglasak stavlja na ekoinovacije, usluge potpore poduzetništvu, efikasniju upotrebu informaciono-komunikacionih tehnologija i pomoć razvoju informatičkog društva.

Potpuna informacija

Nakon određivanja mogućih izvora finansiranja, potencijalnim kandidatima ostaje još da se detaljnije informišu preko informacionih centara koji, za ovu svrhu, postoje širom EU. Nacionalni informacioni centri postoje u svih 27 članica, kao i u drugim zemljama koje učestvuju u FP7 programu, kao što je Bosna i

Hercegovina. Ti centri omogućavaju detaljnu potporu, mnoštvo praktičnih informacija i pomoć u svim etapama sudjelovanja u programu. To podrazumijeva savjete o tehničkim i administrativnim pitanjima koja se tiču poziva za podnošenje prijedloga, pronalaženje partnerskih organizacija ili dodatnih finansijskih izvora.

U koordinaciji Ministarstva civilnih poslova BiH Univerzitet u Banjoj Luci je pokrenuo projekat „Razvoj centara za mobilnost u BiH - Bamonet“, koji se sufinansira sredstvima Okvirnog programa 7 (FP7). Cilj projekta je uspostavljanje infrastrukture za olakšavanje mobilnosti istraživača i uspostavljanje EURAXESS Centra BiH.

EURAXESS je program Evropske komisije, namijenjen povećavanju i olakšavanju mobilnosti istraživača i naučnika. EURAXESS mreža se sastoji od 37 evropskih zemalja i preko 200 EURAXESS centara u svim većim gradovima Evrope.

Glavni zadatak ovog projekta jeste pomagati stranim istraživačima i naučnicima prilikom dolaska u BiH na rad na naučnim projektima. Osim stranim istraživačima, ovaj program pomaže i bh. istraživačima da dobiju više informacija o realiziranju istraživačkog rada u inozemstvu, međunarodne saradnje i finansijskih pomoći/stipendija. Povrh toga, EURAXESS pruža pomoć i bh. naučnim ustanovama, spremnim privući vrhunski naučni kadar, pri zapošljavanju i ugošćavanju stranih istraživača.

Pripremila: M. IDRIZOVIĆ

